

เสรีภาพในการเดินเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ :
กรณีศึกษาของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

นางสาวสุจิตร์ ทรัพย์อดิเรก

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-584-202-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16884164

FREEDOM OF NAVIGATION IN THE EEZ :
A CASE STUDY OF THAILAND AND NEIGHBOUR STATES

MISS SUJIT SUPADIREAK

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-584-202-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ เสรีภาพในการเดินเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ :

กรณีศึกษาของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

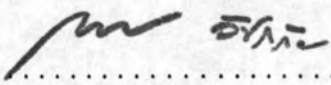
โดย นางสาว สุจิตร์ ทรัพย์อดิเรก

ภาควิชา นิติศาสตร์

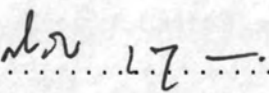
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร บัจจุสานนท์

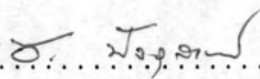

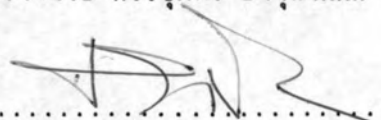
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.สรจักร เกษมสุวรรณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร บัจจุสานนท์)

..... กรรมการ
(ดร.เกรียงศักดิ์ กิตติชัยเสรี)

..... กรรมการ
(นาวาเอกศิริวัฒน์ ธนะแพทย์)

พิมพ์โดยศูนย์วิจัยกฎหมายมหาชนในโครงการวิจัย มีเพียงหนึ่งเล่ม

ผู้จัดพิมพ์ : เสรีภาพในการเดินเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ : กรณีศึกษา

ของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (FREEDOM OF NAVIGATION IN THE EEZ : A CASE STUDY OF THAILAND AND NEIGHBOUR STATES) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ชุมพร บัจจุสานนท์. 118 หน้า.

ISBN 974-584-202-8

อนุสัญญากฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ข้อ 58(1) กำหนดให้รัฐซึ่งปวงได้อุปโภคเสรีภาพในการเดินเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ เช่นเดียวกับในทะเลหลวง แต่การเดินเรือของรัฐอื่น ๆ ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะจะต้องคำนึงถึงสิทธิและหน้าที่ของรัฐชายฝั่งด้วย เพราะรัฐชายฝั่งก็มีสิทธิอธิปไตยในการสำรวจ แสวงประโยชน์ การอนุรักษ์และจัดการเหนือทรัพยากรธรรมชาติในเขตเศรษฐกิจจำเพาะเช่นกัน เขตเศรษฐกิจจำเพาะจึงเป็นเขตที่มีการใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างรัฐชายฝั่งและรัฐอื่น ๆ ปัญหาที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากการใช้สิทธิของรัฐชายฝั่งจนเกินสมควร เพื่อรักษาผลประโยชน์ของรัฐชายฝั่งในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ไม่สอดคล้องกับเสรีภาพในการเดินเรือของรัฐอื่น ๆ รัฐชายฝั่งจึงออกกฎหมายหรือข้อบังคับบางประการที่มีผลกระทบต่อเสรีภาพในการเดินเรือ กฎเกณฑ์และข้อบังคับของรัฐชายฝั่งดังกล่าวจึงไม่สอดคล้องกับอนุสัญญากฎหมายทะเล ค.ศ. 1982

ภาควิชานิติศาสตร์.....
สาขาวิชานิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อผู้บันทึก *สุจิตร์ ทรัพย์อดิเรก*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *รศ. ดร. ชุมพร บัจจุสานนท์*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C 270616: MAJOR NITISART

KEY WORD: EXCLUSIVE / ECONOMIC / ZONE / FREEDOM / NAVIGATION

SUJIT SUPADIREAK : FREEDOM OF NAVIGATION IN THE EEZ : A CASE STUDY
OF THAILAND AND NEIGHBOUR STATES. THESIS ADVISOR : ASSC. PROF.
CHUMPORN PUTJUSANON, Ph.D. 118 pp. ISBN 974-584-202-8

United Nations Convention on the Law of the Sea of 1982, pursuant to article 58 (1) of the all States shall enjoy the freedom of navigation in the exclusive economic zone (EEZ) as the High Seas. The EEZ is used for the purpose of navigation. However, the exercise of this freedom should have regard to the rights and duties of the coastal State, Which has sovereign rights for the purposes of exploring and exploiting, conserving and managing the natural resources in EEZ. The exclusive economic zone is thus a zone used jointly by coastal States and other States. The problem is that the rights of coastal States and the freedom of navigation are competing with each other. In order to protect its own interests in the exclusive economic, coastal State have prosecuted rules and regulations which are incompatible adversely with the United Nations Convention on the Law of the Sea of 1982 and within affect the freedom of navigation.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์.....

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....

ปีการศึกษา.....2536.....

ลายมือชื่อนิติศ.....ผู้ตรวจ.....ทศพรสุดิเรก.....

ลายมือชื่ออย่าง เรย์ที่ปรึกษา.....อ. จงจอน.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความช่วยเหลือจากท่านอาจารย์ รศ. ดร. ชุมพร บัจจุสานนท์ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้กรุณา
รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้และให้คำแนะนำสั่งสอนแก่ผู้เขียน จนกระทั่งวิทยานิพนธ์
เล่มนี้ได้สำเร็จลุล่วงไป แม้ว่าจะระยะเวลาที่ผู้เขียนจะต้องทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้เสร็จมีอยู่
ไม่มากนัก แต่ผู้เขียนก็ได้รับความกรุณาจากท่านอาจารย์ รศ. ชุมพร บัจจุสานนท์ ให้ความ
เอาใจใส่เป็นอย่างดี

ผู้เขียนต้องกราบขอบพระคุณผู้ที่ได้ให้ข้อมูลและคำแนะนำที่มีประโยชน์แก่ผู้เขียน
ได้แก่

1. ดร. เกรียงศักดิ์ กิตติชัยเสรี กองกฎหมาย กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย
กระทรวงต่างประเทศ
2. คุณพวงทอง อ่อนอุระ และ คุณสมิท ธรรมเชื้อ กองประมงต่างประเทศ
กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
3. อาจารย์ ดร. พิพัฒน์ ตั้งสืบกุล ผู้อำนวยการโครงการกฎหมายทะเล
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา
4. นาวาเอก ศิริวัฒน์ ธนะเพทย์ กองพระธรรมนูญ กรมสารบรรณทหารเรือ
กองทัพเรือ
5. อาจารย์ ดร. สรจักร เกษมสุวรรณ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ได้ให้ชีวิตการเลี้ยงดูและอบรม
สั่งสอนเป็นอย่างดีตลอดมา ขอบใจเกษศสุดา ทรัพย์อดีเรก น้องสาวที่ดี ขอขอบคุณเพื่อน ๆ
พี่ ๆ ทั้งหลายทุกคนที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดมา หากวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้มีข้อผิดพลาดใด ๆ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สุจิตร์ ทรัพย์อดีเรก

9 มีนาคม 2537

๗

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบาญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ

บทที่

1. บทนำ	1
2. <u>หลักเสรีภาพและข้อจำกัดในการเดินเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ</u> <u>หลักเสรีภาพและข้อจำกัดในการเดินเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ</u> <u>มาจากหลักกฎหมายทะเลเปิดและหลักกฎหมายทะเลปิด</u>	4
<u>หลักเสรีภาพในการเดินเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะกับในทะเลหลวง</u>	
1. เสรีภาพในการเดินเรือตามกฎหมายจารีตประเพณี	
1.1. องค์ประกอบของจารีตประเพณีที่เป็นกฎเกณฑ์แห่ง กฎหมายระหว่างประเทศ	10
1.2. ข้อจำกัดเสรีภาพในการเดินเรือตามกฎหมาย จารีตประเพณี	13
2. เสรีภาพในการเดินเรือตามอนุสัญญาว่าด้วยทะเลหลวง ค.ศ. 1958	
2.1. อนุสัญญาว่าด้วยทะเลหลวง ค.ศ. 1958	17
2.2. ข้อจำกัดเสรีภาพในการเดินเรือที่กำหนดไว้ในอนุสัญญา ว่าด้วยทะเลหลวง ค.ศ.1958	18
2.3. ข้อจำกัดเสรีภาพในการเดินเรือตามกฎหมายอื่น ๆ ของ กฎหมายระหว่างประเทศ	19

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
2.	
3. ประวัติความเป็นมาของเขตเศรษฐกิจจำเพาะ	
3.1. คำประกาศประธานาธิบดีทรูแมน	20
3.2. วิวัฒนาการในกลุ่มละตินอเมริกา	22
3.3. คดีพิพาทปลาทูน่า	23
3.4. การประกาศขยายเขตประมงของประเทศไอซ์แลนด์ ..	24
3.5. ประกาศกรุงซานโตโดมิงโก (Santo Domingo Declaration)	26
3.6. การประชุม A.A.L.C.C.	26
3.7. การประชุมกฎหมายทะเลครั้งที่ 3	27
4. หลักเสรีภาพในการเดินเรือในอนุสัญญากฎหมายทะเล ค.ศ.1982..	29
<u>ท่าทีของประเทศไทยเพื่อนบ้านของไทยในการประชุมกฎหมายทะเลครั้งที่ 3</u>	
1. ประเทศมาเลเซีย	33
2. ประเทศอินโดนีเซีย	34
3. ประเทศสิงคโปร์	34
4. ประเทศกัมพูชา	35
5. ประเทศพม่า	35
6. ประเทศไทย	36
<u>การใช้สิทธิของรัฐชายฝั่งจะต้องสอดคล้องกับเสรีภาพในการเดินเรือ ของรัฐอื่น ๆ ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ</u>	
1. การนำสิทธิอธิปไตยเหนือทรัพยากรธรรมชาติของรัฐชายฝั่ง ...	38
2. การสร้างและใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้ง สิ่งก่อสร้าง	39
3. การคุ้มครองและรักษาสีงแวดล้อมทางทะเล	40

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า	
2.		
<u>บทวิจารณ์เสรีภาพในการเดินเรือของรัฐอื่น ๆ ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ</u>		
1.		
การยอมรับเสรีภาพในการเดินเรือของในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของ รัฐชายฝั่ง	49	
2.		
อนุสัญญากฎหมายทะเล ค.ศ.1982 มีลักษณะยืดหยุ่น (Flexible) กำหนดให้สิทธิหน้าที่แก่รัฐชายฝั่งและรัฐอื่น ๆ ไว้อย่างกว้าง ๆ ..	55	
3.		
<u>แนวปฏิบัติของรัฐ (States Practice) เกี่ยวกับเสรีภาพในการเดินเรือ ของรัฐอื่น ๆ ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ</u>		
<u>กฎหมายภายในของรัฐซึ่งมีผลกระทบต่อ การเดินเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ</u>		
1.		
การกำหนดทะเลอาณาเขตเกินกว่า 12 ไมล์ทะเล	59	
2.		
การใช้อำนาจอธิปไตย (Sovereignty)เหนือทรัพยากรธรรมชาติ ของรัฐชายฝั่งในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ	61	
3.		
กฎเกณฑ์และมาตรการบางอย่างของรัฐชายฝั่งเกี่ยวกับการป้องกัน สิ่งแวดล้อมทางทะเลในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ		
3.1.		
อำนาจของรัฐชายฝั่งในการคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อม ทางทะเลในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ	63	
3.2.		
การบังคับใช้กฎหมายของรัฐชายฝั่งในการคุ้มครองและ รักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ...	67	
4.		
การกำหนดให้ การเดินเรือผ่านเขตเศรษฐกิจจำเพาะใช้ สิทธิในการผ่านโดยสุจริต	68	
5.		
การแจ้งให้ทราบ (notification) หรือการขอความยินยอม (consent) จากรัฐชายฝั่งก่อนการเดินเรือผ่าน เขตเศรษฐกิจจำเพาะ	70	
<u>บทวิจารณ์กฎหมายภายในของรัฐชายฝั่งซึ่งสอดคล้องกับ</u>		
<u>อนุสัญญากฎหมายทะเล ค.ศ.1982</u>		72

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
3.	<u>ความไม่สอดคล้องของกฎหมายภายในของประเทศเพื่อนบ้าน กับอนุสัญญากฎหมายทะเล ค.ศ.1982</u>	
	1. การแจ้งให้ทราบถึงการเดินเรือผ่านของ เรือประมงต่างชาติ.....	75
	2. การกำหนดข้อสันนิษฐานความผิด (Presumption of Guilt) ของรัฐชายฝั่ง	75
4.	<u>กรณีศึกษาของไทยเกี่ยวกับการเดินเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ลักษณะภูมิศาสตร์ทางทะเลของไทย</u>	
	1. ด้านอ่าวไทย	80
	2. ด้านทะเลอันดามัน	80
	<u>ปัญหาการเดินเรือของไทยในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศเพื่อนบ้าน</u>	
	1. ปัญหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเดินเรือของไทยผ่าน เขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศเพื่อนบ้าน	82
	2. ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการเดินเรือของไทยผ่าน เขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศเพื่อนบ้าน	
	2.1. การกำหนดค่าใช้จ่าย "สิทธิในการผ่านโดยสุจริต (Innocent Passage)" ในการเดินเรือผ่านเขตเศรษฐกิจจำเพาะของ ประเทศมาเลเซีย	86
	2.2. เรือประมงต่างชาติต้องแจ้งให้ทราบถึงการเดินเรือผ่าน เขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศมาเลเซีย	87
	2.3. การกำหนดข้อสันนิษฐานความผิด (Presumption of Guilt)	89

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.	3. บทวิจารณ์เสรีภาพในการเดินเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ... 90
	<u>ปัญหาการเดินเรือของเรือเอกชนในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของไทย</u>
	1. ปัญหาข้อเท็จจริงในการเดินเรือของเรือเอกชนใน เขตเศรษฐกิจจำเพาะของไทย 91
	2. ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการเดินเรือของเรือเอกชนใน เขตเศรษฐกิจจำเพาะของไทย 92
	3. บทวิจารณ์การเดินเรือของเรือเอกชนในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ .. 95
4.	<u>ปัญหาการใช้เสรีภาพอย่างอื่นที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการของเรือ (Operation of Ships) ของประเทศมาเลเซียในเขต เศรษฐกิจจำเพาะของไทย</u>
	1. ปัญหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติการทางทหารของ ประเทศมาเลเซียในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของไทย 95
	2. ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติการทางทหารของ ประเทศมาเลเซียในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของไทย 97
	3. บทวิจารณ์การปฏิบัติการทางทหารของประเทศเพื่อนบ้านใน เขตเศรษฐกิจจำเพาะของไทย 100
5.	บทสรุปและข้อเสนอแนะ 103
	บรรณานุกรม 105
	ประวัติผู้เขียน 118

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	เปรียบเทียบการเดินเรือในเขตต่าง ๆ ของทะเล	32
2	อำนาจหน้าที่ของรัฐในการป้องกันและขจัดมลภาวะที่เกิดจากเรือ...	41
3	การบังคับใช้กฎหมายของรัฐชายฝั่ง รัฐเจ้าของธง รัฐเจ้าท่าใน การป้องกันและขจัดมลภาวะที่เกิดจากเรือ	44
4	การยอมรับเสรีภาพในการเดินเรือของรัฐอื่น ๆ ในเขตเศรษฐกิจ จำเพาะ	50
5	รัฐออกข้อบังคับบางประการที่มีผลกระทบต่อเสรีภาพในการเดินเรือ ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ	51
6	ประกาศของรัฐเกี่ยวกับความกว้างของทะเลอาณาเขตและเขต เศรษฐกิจจำเพาะ	59
7	รัฐชายฝั่งซึ่งกำหนดให้ใช้สิทธิในการผ่านโดยสุจริตในการเดินเรือ ผ่านเขตเศรษฐกิจจำเพาะ	69
8	การแจ้งให้รัฐชายฝั่งทราบหรือขอความยินยอมก่อนเดินเรือผ่านเขต เศรษฐกิจจำเพาะ.....	71
9	สถิติเรือและลูกเรือประมงไทยที่ถูกทางการต่างประเทศจับกุม ตั้งแต่ปี พ.ศ.2524-2537.....	84
10	สถิติเรือและลูกเรือประมงไทยที่ถูกทางการต่างประเทศจับกุม ตั้งแต่ปี พ.ศ.2536-เดือนมกราคม 2537.....	85